

HAFTOWAĆ (17) *vb impf*

-aw- (9), -af- (8).

Oba a oraz o jasne.

inf haftować (6). ◇ *praes 1 sg* haftuję (3). ◇ *3 sg* haftuje (1). ◇ *3 pl* haftują (1). ◇ *praet 3 sg f* haftow(a)ła (1). ◇ *imp 2 sg* haftuj (2). ◇ *con 3 sg m* by haftował (1). ◇ *con praet 3 sg f* by była haftowała (1). ◇ *impers praet* haftowano (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVIII w.

1. *Wyszywać, przetykać tkaninę nićmi; naszywać coś na wierzchnią stronę tkaniny lub skóry dla ozdoby; pingere acu, plumare Mącz, Cn; figere Calep; deducere a. inscribere in tela, immittere a. intexere filis, variare acu Cn (12)* : By była Penelope tkaneczek nie tkála/ A Lukrecja Rzymfka theż nie háftowála/ Trudnoby śwá ftáteczność były záchowały *RejWiz* 60v; *Mącz* 300a, 306c; *Calep* 418b.

haftować czym (2): cf Przysłowie, Zwrot.

W połączeniach szeregowych (3): robiła téż ij Maria paniám onego miafta/ bo łfytz/ tkatz/ prząftz/ hawtowatz nadobnie vmiała *OpecŻyw* 29, 35v; *RejPosWstaw* [41³].

Przysłowie: kto fie w wielkie rzeczy / Wdawa/ á co przyftoi/ nie miewa ná pieczy. Woz złamie/ fam fie ftłucze/ y łzkody náczyini/ Bo perlámi háwtowác/ nie przyftoi świni. *RejZwierz* 42v.

Zwrot: »[co] złotem haftować« (1): Brámeczkę ná niey s pereł pięknie wdzyáłano/ A Prawdę iey przezwiłko złotem háftowano. *RejWiz* 39v.

Przen (3) :

Zwroty: »haftować [co] sobie jako wzory na pamięci« = *utrwać w pamięci (1)*: ále fie przypátruy ludziom [..] s ktorychbyś miał ftłuczne przykłády brác/ á háwtuy ie łobie mocno iáko wzory ná pámięci y ná vmyfle łwoim *RejZwierc* 23 v.

»żelazem haftować« = *wykonywać zbroję (I)*: Bo gdy náftána kłopoty Snadz więc omierzną forboty Radbyś w ten czás łmukierzá miał Coby żelázem háwtował Bo cudny wzor ná kábat plách Y brzuchá więc wždy nie ták łtrách *RejRozpr* 13v.

Szereg: »sznurkować i haftować« = *oczerniać, fałszywie oskarżać (1)*: ták łftre Wędźidło [ks. *Powodowski*] ná mię vkował. W ktorym/ y mnie [...] bárzies łnadź niź po Włofku brámuie/ á choćiaz łznurkuie y háwtuie/ kápturká przykrawa/ y vsilnie ná káptur woła *CzechEp* 11.

2. *Łączyć, spajać, spinać, zszywać; ferruminare, iungere, temperare Mącz; coniungere, fibulare, fulcire Calep (5)* : Ferrumino, iungo, aut simul tempero proprie dicitur de metallis, Spayam/ háftuyę/ yedno s drugim s ładzam/ Lutuye. *Mącz* 125a, 125a; *Fibulo, fulcire, coniungere.* – Zpaiám, łacze, haftuie. *Calep* 417a.

a. *lek. Zszywać ranę; committere oras plagae suturis, suere plagam Cn (2)* : á ná włyftkę ránę połóż gębkę rozmoczoną w wodzie áłbo chuftę/ potym gdy to odeymiełz/ trzebáli háwtowác/ háwtuy/ á około rány thá máścią pomázuy *SienLek* 146.

Synonimy: 1. *wyszywać*; 2. *lutować, łączyć, spajać, zsadzać.*

Formacje współrdzenne: *nahaftować, przyhaftować, uhaftować, wyhaftować, zahaftować; przyhaftywać.*

Cf **HAFTOWANIE, HAFTOWANY**

